

Op te bergen
in de band van
19 maart 2003

***Statenstuk* 25**

Herstel vaarverbindingen Zuidlaardermeer - Oost-Groningen

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en
Mobiliteit op 17 februari 2003

B-stuk

Behandeld door de heer R. van de Poel, telefoonnummer (0592) 365703
Portefeuillehouder: de heer Joh. Dijks

Inleiding

De provincie Groningen heeft in samenwerking met de provincie Drenthe, alsmede met de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Veendam en Aa en Hunze en het waterschap Hunze en Aa's een plan ontwikkeld voor de realisatie van een vaarverbinding tussen het Zuidlaardermeer en het Oost-Groninger vaarwegenstelsel. Daarbij worden ook de kern Hoogezand en het zeilmeer Langebosch bij Veendam verbonden met het recreatietoernet. Het gaat hierbij om het heropenen en de inrichting voor de recreatievaart van de trajecten Zuidlaardermeer - Leinewijk - Kieldiep - Grevelingskanaal en verbinding Kieldiep - zeilmeer Langebosch.

De betrokken provincies en gemeenten hebben opdracht gegeven aan de Grontmij om een studie te doen naar alle zaken die voor de realisatie van dit project relevant zijn. Hoewel geen medeopdrachtgever, heeft het waterschap Hunze en Aa's hieraan medewerking verleend.

Het rapport Agenda voor de Veenkoloniën; van turfvaart naar toervaart, is inmiddels gereed en door de Stuurgroep Vaarverbindingen Zuidlaardermeer - Oost-Groningen aanvaard.

Betrokken partijen hebben afgesproken zich gezamenlijk in te zetten voor de realisatie van het plan.

Advies

1. Het rapport Agenda voor de Veenkoloniën; van turfvaart naar toervaart, Vaarverbindingen Zuidlaardermeer - Oost-Groningen, aanvaarden als basis voor uitvoering.
2. Aan de Stuurgroep Vaarverbindingen Zuidlaardermeer - Oost-Groningen, in het vierde kwartaal van 2003, uit het Fonds flexibel beleid een bedrag beschikbaar stellen van maximaal € 470.000,-- ten behoeve van de realisatie van het project.
3. Te bepalen dat dit bedrag wordt uitbetaald nadat alle bijdragen voor het resterende bedrag door de betrokken partijen schriftelijk beschikbaar zijn gesteld.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Herstellen vaarverbindingen en inrichting ten behoeve van recreatietoervaart van trajecten Zuidlaardermeer - Leinewijk - Kieldiep - Grevelingskanaal en verbinding Kieldiep - zeilmeer Langebosch.

Argumenten

1.1. *Uitvoering Top 10-project van Agenda voor de Veenkoloniën*

In de Agenda van de Veenkoloniën behoort het project tot de benoemde prioritaire projecten.

De belangrijkste effecten van dit project worden, behalve ten aanzien van de versterking van het toeristisch-recreatief product, tevens gezien in relatie tot versterking van het woonklimaat, verbetering van het imago en versterking van de werkgelegenheid.

1.2. *Realisatie belangrijke ontbrekende schakel in toernet Noord-Nederland/Noord-Duitsland*

De drie noordelijke provincies en de drie Landkreise in Duitsland (Leer, Aurich en Emsland) hebben de visie, zoals vastgelegd in het rapport Varen in het land van turf en honing, aanvaard als basis voor gezamenlijke ontwikkeling van een samenhangend toernet in deze regio. Hierin staat de verbinding als zeer belangrijke schakel genoemd, waardoor onder andere de realisatie van toeristische vaarcircuits mogelijk wordt.

Vanzelfsprekend sluit het vorengenoemde beleid aan bij het landelijk beleid voor de toervaart. In de Beleidsvisie recreatietoervaart Nederland 2000 wordt de verbinding aangemerkt als belangrijke ontbrekende schakel. Ontwikkeling van de vaarverbinding wordt dus ook landelijk concreet ondersteund.

1.3. Belangrijke impuls voor toeristische ontwikkeling Zuidlaardermeer en Zeilmeer Langebosch

Een verbinding naar het zeilmeer bij Veendam (Langebosch) betekent een (extra) directe dwarsverbinding met het Oost-Groninger vaarcircuit. De realisatie van de vaarverbinding betekent tevens een aantrekkelijk alternatief voor het Winschoterdiep, dat duidelijk het karakter van een beroepsvaartkanaal uitstraalt. Scheiding van beroepsvaart en (met name de kleinere) pleziervaart vergroot bovendien de veiligheid op het water. Voor de grotere boten blijft uiteraard de (snellere) verbinding via het Winschoterdiep en A.G. Wildervanckkanaal beschikbaar.

Het Zuidlaardermeer krijgt een aantrekkelijke vaarverbinding met het Oost-Groninger vaarcircuit en daarmee tevens met een aantal bevolkingscentra zoals Hoogezand en Veendam. De mogelijkheden voor dagrecreatieve vaartochtjes worden aanmerkelijk vergroot.

De vaarverbinding betekent een sterke impuls voor de realisatie van de beleidsdoelen van het Integraal ontwikkelingsplan Zuidlaardermeer.

1.4. Meerwaarde door onderlinge versterking van toeristisch-recreatief product van de regio en het cultuurhistorisch karakter van de veenkoloniale linten

1.5. Bijdrage aan herstel en ontwikkeling van de landschappelijke waarden in de Veenkoloniën

Het traject is, als beeldbepaler van het karakteristieke veenlandschap, cultuurhistorisch van groot belang en zowel op het Kieldiep als het Grevelingskanaal bevindt zich een aantal zeer waardevolle cultuurhistorische elementen die het vaartraject een zeer aantrekkelijke dimensie geven.

Ontwikkeling van de vaarverbinding wordt door de drie deelnemende gemeenten beleidsmatig als zeer belangrijk gezien en ondersteund in de verschillende toeristische nota's.

1.6. Versterking sociaal-economisch draagvlak Veenkoloniën

De vaarverbinding zal leiden tot een toename van het aantal vaarbewegingen in het gebied.

Op diverse locaties voorziet het plan in de aanleg van aanlegmogelijkheden voor passanten, de zogenaamde knooppunten land-water van waaruit de omliggende regio kan worden bezocht. De aantrekkelijkheid van het gebied voor landrecreanten zal eveneens toenemen.

In het rapport is aangegeven welke directe en indirecte effecten kunnen worden verwacht op bestedingen en werkgelegenheid, alsmede het draagvlak van de voorzieningen in met name de kleine kernen langs de vaarweg.

1.7. Bijdrage aan beheerstaken waterschap

Voor het waterschap Hunze en Aa's biedt het project de kans om onder andere de onderhoudssituatie ten behoeve van de waterbeheersing op peil te brengen. Enerzijds zal hiervoor vervroegd geïnvesteerd moeten worden, anderzijds liggen er bij de ontwikkeling van de vaarverbinding aantrekkelijke subsidiemogelijkheden.

Uitvoering

Tijdsplanning

Realisatieperiode: 2003-2005.

Financiën

Totale kosten	€ 18.400.000,--
Externe kosten	€ 17.930.000,--
Kosten voor de provincie	€ 470.000,--

Uit het budget: Fonds flexibel beleid

Monitoring en evaluatie

Door de Stuurgroep en de Projectgroep Vaarverbinding Zuidlaardermeer - Oost-Groningen.

Door de Stuurgroep en de Projectgroep Agenda voor de Veenkoloniën.

Extern betrokkenen

Provincie Groningen, projecttrekker

Gemeente Hoogezand-Sappemeer

Gemeente Veendam

Gemeente Aa en Hunze

Waterschap Hunze en Aa's

KOMPAS

Stichting Recreatietoervaart Nederland

Communicatie

Conform het Communicatieplan, gecoördineerd door de provincie Groningen.

Bijlagen

Geen.

Ter inzage in de leeskamer

1. Rapport Agenda voor de Veenkoloniën; van turfvaart naar toervaart, Vaarverbindingen Zuidlaardermeer - Oost-Groningen, Grontmij 2002.
2. Rapport Toetsing volgens de Habitat- en Vogelrichtlijn; effecten vaarverbindingen Zuidlaardermeergebied, Buro Bakker, 2002.

Assen, 21 januari 2003

Kenmerk: 3/6.12/2003000386

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

J.D. Nauta, griffier

ck/coll.

Sedert 1990 zijn de plannen omtrent de realisering van een vaarverbinding van het Zuidlaardermeer naar het Oost-Groninger vaarcircuit onderwerp van studie en overleg. In de jaren 1990 tot circa 1996 heeft een uitgebreide projectgroep onder leiding van de provincie Groningen het traject in kaart gebracht en verschillende alternatieven doorgerekend.

Op 11 april 1996 is er een bestuurlijk overleg geweest, waarin is afgesproken de mogelijke financiering nader in beeld te brengen. Omdat destijds onvoldoende financieringsmogelijkheden voorhanden waren, ontstond er een impasse.

In verband met onderhandelingen omtrent de overdracht van kunstwerken en kanaalvakken in het kader van de herinrichting Oost-Groningen hebben de betrokken gemeenten en de provincie Groningen, alsmede de provincie Drenthe, in 2001 opdracht gegeven aan de Grontmij om een actuele projectomschrijving met kostenraming en financieringsmogelijkheden uit te werken.

Momenteel is op het voorgestelde traject in Oost-Groningen en Drenthe in concreto sprake van overdracht van kanalen en kunstwerken van de stad Groningen naar andere eigenaren, in dit geval de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Aa en Hunze en Veendam, het waterschap Hunze en Aa's en provincie Groningen.

De Stuurgroep Vaarverbindingen Zuidlaardermeer - Oost-Groningen is verantwoordelijk voor het project. De stuurgroep bestaat uit bestuurders van de provincies Groningen en Drenthe, de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Veendam en Aa en Hunze en het waterschap Hunze en Aa's. Daarnaast is er een projectgroep die verantwoordelijk is voor de voorbereiding van het project. Vorengenoemde partijen zijn vertegenwoordigd in deze projectgroep, waarvan de voorzitter wordt geleverd door de provincie Groningen.

In de Agenda voor de Veenkoloniën wordt herstel van vaarverbindingen tussen het Zuidlaardermeer en Erica genoemd als een van de Top 10-projects. De vaarverbinding tussen het Zuidlaardermeer en Oost-Groningen is in feite de eerste fase hiervan.

Het ontwikkelen, uitbreiden en verbeteren van de recreatievaarwegen trekt vaak weer andere projecten aan en verbetert naast het verblijfsklimaat ook het investeringsklimaat en draagt bij aan het behoud van specifieke landschappen en het cultuurhistorisch erfgoed.

Het project behelst niet alleen het weer bevaarbaar maken van de oude veenkanalen, maar is tegelijk gericht op het creëren van verblijfsmogelijkheden voor passerende toervaarders. Vanuit zogenaamde knooppunten land-water kunnen toeristische activiteiten in het omliggende gebied en in de steden en dorpen worden ondernomen. De nieuwe vaarverbindingen met het Zuidlaardermeer en het zeilmeer Langebosch bieden ook nieuwe kansen voor het ontwikkelen van bedrijvigheid die direct of indirect aan het vaartoerisme en de dagrecreatie is verbonden.

Een en ander zal met name een positieve impuls betekenen voor de leefbaarheid in dit deel van de Veenkoloniën.

De aanleg en het herstel van de vaarverbindingen van het Zuidlaardermeer naar Oost-Groningen zorgen voor de realisatie van een belangrijke ontbrekende schakel in het vaargebied van Noord-Nederland en Noord-Duitsland.

In het nationale Beleidsvisie recreatietoervaart Nederland(BRTN)-toervaartnet is de vaarverbinding Zuidlaardermeer - Oost-Groningen eveneens als belangrijke ontbrekende schakel aangemerkt. De zeven partners, Groningen, Drenthe, Fryslân, Emsland, Leer, Aurich en Stadt Emden, die onder de noemer "Varen in het land van turf en honing" samenwerken aan de ontwikkeling van een grensoverschrijdend toervaartnet, kunnen met de nieuwe vaarverbindingen ook nieuwe toeristische vaarcircuits ontwikkelen en promoten. Het Zuidlaardermeer en de karakteristieke veenkoloniale vaarten en dorpen vormen hierin essentiële elementen.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 21 januari 2003, kenmerk 3/6.12/2003000386;

BESLUITEN:

- I. het rapport Agenda voor de Veenkoloniën; van turfvaart naar toervaart, Vaarverbindingen Zuidlaardermeer - Oost-Groningen, te aanvaarden als basis voor uitvoering;
- II. aan de Stuurgroep Vaarverbindingen Zuidlaardermeer - Oost-Groningen in het vierde kwartaal van 2003 een bedrag beschikbaar te stellen van maximaal €470.000,-- ten behoeve van de realisatie van het project;
- III. dit bedrag te dekken uit het Fonds flexibel beleid;
- IV. te bepalen dat dit bedrag wordt uitbetaald nadat alle bijdragen voor het resterende bedrag door de betrokken partijen schriftelijk beschikbaar zijn gesteld.

Assen, 19 maart 2003

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

ck/coll.

